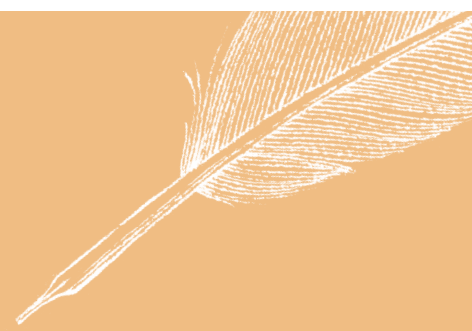

**Sprawdź,
czy zdasz!**

Próbnny egzamin gimnazjalny 2015

Język polski i historia

Gimnazjalisto! 21 kwietnia zaczynają się egzaminy. Dziś sprawdź, co jeszcze musisz powtórzyć z języka polskiego i historii. **Jutro** – z matematyki. A w **sobotę** – z języka angielskiego

JĘZYK POLSKI
CZAS PRACY: **90 MINUT**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

Markowski: Jest rzeczą ciekawą, [...] że nie ma wrodzonego taktu. [...]

Bralczyk: Kulturoznawcy uważają, że działa tutaj reguła wahadła. Że są okresy, w których bardzo silnie przestrzega się pewnych rygorów i ma się je niejako wkodowane gdzieś głęboko, a potem przychodzą okresy wahań w drugą stronę. I wtedy jest wszystko jedno jak, byleby wiadomo było - co. W XIX wieku, a jeszcze na początku XX wieku, to „jak” było bardzo istotne. Wiązało się to z pewnymi kodeksami zachowania, hierarchią społeczną i brakiem akceptacji dla odstępstw od normy.

Miodek: Publikowano na przykład grube tomiszczą poradników, jak pisać listy...

Bralczyk: I instrukcji dobrego wychowania; ileż tam jest przepisów! Np. jak się zwracać do wuja...

Miodek: ... do biskupa, do oficera...

Bralczyk: Potem wahało się w drugą stronę i zaczęło się uważać, że możemy mówić jakkolwiek. Myślę, że teraz wahało wędruje w stronę reguł. Tyle tylko że kiedyś reguły dotyczyły przede wszystkim sposobu bycia wśród ludzi, a dziś zaczynają one mieć charakter ekonomiczny: jeśli chcesz osiągnąć sukces, to powinieneś się zachowywać, mówić tak i tak.

Parę lat temu pewien zespół, zresztą dość przeze mnie lubiany, otrzymał nagrodę i miał za nią publicznie podziękować. I podziękowanie tych skądinąd sympatycznych młodych ludzi brzmiało mniej więcej tak: „Ogromnie dziękujemy za takie wyróżnienie, bardzo się cieszymy... (tu nastąpiła pauza)... bo to jest kupa forsy!” Uświadomiłem sobie wtedy, że wahało, o którym mówi Jerzy Bralczyk, jest teraz rozpięte pomiędzy wymogami otoczenia i pragnieniem autentyczności. [...]

Markowski: Moja nauczycielka mówiła, że jest różnica między prostotą a prostactwem.

Bralczyk: Ale nie jestem już pewien, czy istnieje wyraźna różnica między uprzejmością a hipokryzją. Otóż ta ironiczna definicja hipokryzji, która mówi, że to jest „hołd, który występki składa enocie”, dość mi się podoba. Ale podoba mi się też, że występki ten hołd jednak składa. Hipokryzja jako taka jest bardzo często źródłem zachowań kulturowych, które nas jednak wzbogacają. Więc czy na przykład ja komuś szczerze życzę dobrze czy też nie, co bywa bardzo częste, to jednak gratuluje mu sukcesu, bo wypada pogratulować. [...]

Bralczyk: W każdym razie to odrzucenie hipokryzji w wypadku „kupa forsy” zakrawa mi nieco na pretensjonalność. Otóż wcale nie jestem pewien, czy to jeszcze była autentyczność czy przypadkiem w ten sposób nie stali się oni sztuczni, na pokaz.

Zagrali szczerzych?

Bralczyk: Chyba tak.

Miodek: Gdyby zapytać, co mnie najbardziej razi we współczesnych zachowaniach komunikacyjnych, to właśnie jest to odgrywanie szczeroci. Wychodzi z tego jakaś, powiedziałbym, językowo-gestywno-obyczajowa hybryda. Powiadam więc - taki luz bywa zabójczy, bo jest nieautentyczny. Jakiś wulgaryzm, uśmiezek, jakaś taka niestosowność... to nie to.

WSZYSTKO ZALEŻY OD PRZYIMKA.

BRALCZYK, MIODEK, MARKOWSKI W ROZMOWIE Z JERZYM SOSNOWSKIM,
BIBLIOTEKA GAZETY WYBORCZEJ, s. 18-19.

Zadanie 1. (0-1)

Zaznacz właściwą informację i odpowiednie dokończenie zdania.

Przytoczony tekst jest fragmentem

A.	wywiadu,	a rozmówcy skupiają się na	1.	poprawności językowej współczesnych elit.
B.	dyskusji,		2.	związku między językiem a relacjami społecznymi.
			3.	językowych sposobach zjednywania rozmówców.

Zadanie 2. (0-1)

Zdaniem profesora Bralczyka dawne poradniki

- A. pozwalały znaleźć właściwą dla okazji i adresata formę wypowiedzi.
B. zwracały uwagę przede wszystkim na treść komunikatu.
C. były wyrazem akceptacji dla odstępstw od norm.
D. pozwalały osiągnąć sukces ekonomiczny.

Zadanie 3. (0-1)

Której funkcji nie pełni wpisana tłustym drukiem wypowiedź?

- A. Wprowadza przykład popierający stwierdzenie profesora Bralczyka.
B. Ironicznie komentuje zachowanie przywołanych muzyków.
C. Ilustruje prawdziwym zdarzeniem omawiany problem.
D. Potwierdza skupienie na słowach przedmówcy.

Zadanie 4. (0-1)

Poniżej podano informacje na temat przytoczonego tekstu.

Zaznacz zdania prawdziwe.

1.	Profesor Markowski w swojej drugiej wypowiedzi wyraża aprobatę wobec zachowania członków zespołu.	P
2.	Zdaniem profesora Miodeka krytyce powinny podlegać nieautentyczne zachowania i formy językowe.	P
3.	Według profesora Bralczyka hipokryzja jest niezbędnym elementem kultury każdej społeczności.	P

Zadanie 5. (0-1)

Na podstawie tekstu można stwierdzić, że zachowanie pretensjonalne

- A. jest przykładem autentyczności.
B. świadczy o uleganiu modzie.
C. jest przejawem sztuczności.
D. świadczy o wycuciu smaku.

Jan Kochanowski
NA NABOŻNĄ

Jesli nie grzeszysz, jako mi powiadasz,
Czego się, miła, tak często spowiadasz?

JAN KOCHANOWSKI, *FRASZKI, BN I/163,*
OSSOLINEUM, WROCLAW 1991, s. 13.

Zadanie 6. (0-1)

Apostrofa występująca we fraszce ma charakter

- A. uroczysty.
B. podniosły.
C. poważny.
D. ironiczny.

Zadanie 7. (0-1)

Poniżej podano informacje na temat fraszek Jana Kochanowskiego. Zaznacz zdania prawdziwe.

1.	Kochanowski jest autorem fraszek pisanych w związku ze śmiercią swojej córki Urszuli.	P
2.	Fraszka to krótki utwór liryczny, wierszowany, zazwyczaj o żartobliwej tematyce.	P
3.	Kochanowski swoim fraszkom nadawał najczęściej tytuły rozpoczynające się słowami: <i>Do, Na, O, Z...</i>	P

Ignacy Krasicki

DEWOTKA

Dewotce służebnica w czymś przewiniła
Właśnie natenczas, kiedy pacierz kończyła.
Obróciwszy się przeto z gniewem do dziewczyny,
Mówiąc właśnie te słowa: „... i odpuść nam winy,
Jako my odpuszczamy” - biła bez litości.
Uchowaj, Panie Boże, takiej pobożności.

IGNACY KRASICKI, *BAJKI I PRZYPOWIEŚCI, BN I/163,*
OSSOLINEUM, WROCLAW 1991, s. 13.

Zadanie 8. (0-1)

Które cechy bajki jako gatunku zawiera utwór Ignacego Krasickiego?

1.	Jest utworem wierszowanym, w którym występują rymy.
2.	Przedstawia bohaterów i zawiera morał.
3.	Jest krótkim utworem moralizatorskim.
4.	Występują w nim wypowiedzi bohaterów.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Wszystkie stwierdzenia są prawdziwe.
B. Stwierdzenia 2., 3. i 4. są prawdziwe.
C. Tylko stwierdzenie 1. jest prawdziwe.
D. Stwierdzenia 1. i 2. są prawdziwe.

Zadanie 9. (0-1)

Z tytułu utworu wynika, że autor skrytykował

- A. fałszywą religijność. C. nieuzasadniony gniew.
B. wybuchowy charakter. D. brak współczucia.

Zadanie 10. (0-1)

W bajce Krasickiego rytm budują

- A. trzynastozgłoskowiec, rymy żeńskie, przeplatane.
B. trzynastozgłoskowiec, rymy żeńskie, parzyste.
C. trzynastozgłoskowiec, rymy męskie, przerzutnie.
D. trzynastozgłoskowiec, rymy męskie, anafory.

Zadanie 11. (0-1)

W morale zastosowano

- A. cytat z modlitwy.
B. tryb oznajmujący w zdaniu z imiesłowem.
C. apostrofę do Boga oraz tryb rozkazujący.
D. opis zdarzenia.

Zadanie 12. (0-1)

W drugim wersie użyty wyraz „natenczas” to przykład

A. złożenia,	bo	1. słowo tworzą przedrostek i podstawa słowotwórcza zapisane łącznie.
B. zrostu,		2. słowo tworzą trzy wyrazy: przyimek, zaimek i rzeczownik połączone bez formantów.
		3. słowo ma dwie podstawy słowotwórcze połączone wrostkiem.

Molier

ŚWIĘTOSZEK

AKT TRZECI
SCENA II

DORYNA, TARTUFFE

TARTUFFE *mówi głośno do służącego za scenę, jak tylko spostrzeża Dorynę*
Wawrzeńcze!

Dyscyplinę¹ z włosianką² złoś do moich rzeczy
I módl się, aby niebo miało cię w swej pieczy.
Odwiedziny dziś wszelkie do mnie będą próżne,
Bo idę więźniom skromną rozdzielać jałmużnę.

DORYNA

na stronie

Ile tu udawania i ile obłudy!

TARTUFFE

Czego chcesz?

DORYNA

Mam powiedzieć...

TARTUFFE

wyciągając chustkę z kieszeni.

Ach mój Boże, wprzódy

Nim co powiesz, tę chustkę weź!

DORYNA

A na cóż to mnie?

TARTUFFE

Ażeby przykryć piersi odkryte nieskromnie.

Takim przedmiotem duszę bliźnich ranisz srogo,

Bo grzeszne myśli przez to do głowy przyjąć mogą.